BÀI GIẢNG: VĂN MINH ĐÔNG NAM Á
CHUYÊN ĐỀ: VĂN MINH ĐÔNG NAM Á THỜI CỔ - TRUNG ĐẠI
GIÁO VIÊN: THẦY TRẦN THANH QUANG

MỤC TIÊU

- ✓ *Ôn tập kiến thức về văn minh Đông Nam Á thời cổ - trung đại.*
- ✓ *Luyện tập các câu hỏi theo dạng ĐGNL.*

1. KHÁI QUÁT VỀ ĐỊA LÍ ĐÔNG NAM Á

- Gồm các bán đảo, quần đảo ở Đông Nam châu Á.
- Gần với 2 nền văn minh lớn Ấn Độ và Trung Hoa.
- Nối Ấn Độ Dương và Thái Bình Dương.

=> ***Là ngã tư đường, cầu nối các nền văn minh.***

2. VĂN MINH PHÁT TRIỂN CỦA VĂN MINH ĐÔNG NAM Á THỜI CỔ - TRUNG ĐẠI

a) Từ TCN – thế kỉ VII: hình thành và bước đầu phát triển

- Gắn với sự ra đời các quốc gia (Văn Lang, Âu Lạc, Chăm-pa, Phù Nam).

Tên vương quốc cổ/ phong kiến	Tên quốc gia hiện nay	Dòng sông
Sukhothai và Authaya	Thái Lan	Chao-ph-ray-a (Mê Nam)
Pagan	Myanmar (Miến Điện)	I-ra-oa-đi
Chân Lạp	Campuchia	Mê Kông
Srivijaya	Malaysia	Trên đảo Xu-ma-tra

- Các quốc gia cổ ra đời (Văn Lang, Âu Lạc, Chăm-pa, Phù Nam).
- Yếu tố bản địa + ảnh hưởng rõ nét của văn minh Trung - Ấn.

b) Từ thế kỉ VII – thế kỉ XV: phát triển rực rỡ

- Các quốc gia phong kiến thịnh đạt về chính trị, kinh tế.
- Văn hóa rực rỡ trên cơ sở tiếp thu chọn lọc văn minh Trung - Ấn.

c) Từ thế kỉ XVI – thế kỉ XIX: có nhiều chuyển biến quan trọng

- Các quốc gia phong kiến suy yếu; phương Tây xâm lược.
- Yếu tố phương Tây du nhập.
- Đạt nhiều thành tựu về kinh tế, văn hóa, khoa học – kĩ thuật.

Nhà thờ Mằng Lăng (Phú Yên)

Buôn bán qua cảng Hội An

3. THÀNH TỰU TIÊU BIỂU

a) Tín ngưỡng, tôn giáo

**Tín ngưỡng bản địa phong phú*

- Thờ cúng người đã mất (tổ tiên).
- Sùng bái hiện tượng tự nhiên (mây, mưa, sấm...).
- Tín ngưỡng phồn thực – thờ sinh thực khí (ước vọng sinh sôi, nảy nở).

=> *Là nét văn hóa truyền thống rất độc đáo.*

**Tôn giáo*

- Phật giáo có vai trò quan trọng, ở nhiều nước là quốc giáo (Thái Lan, Lào, Campuchia).
- Nhiều quốc gia Hồi giáo ra đời (ở Indonesia, Malaysia).
- Thế kỉ XVI, Thiên Chúa giáo được truyền bá gắn với sự xâm lược của phương Tây, nhất là ở Philipin và Việt Nam.

b) Chữ viết, văn học

**Chữ viết:* Trên cơ sở chữ Phạn, chữ Hán, cư dân Đông Nam Á sáng tạo ra chữ của Chăm cổ, Khmer cổ, Miến cổ; chữ Nôm (Việt Nam).

**Văn học:*

- Văn học dân gian đa dạng: truyền thuyết, thần thoại, cổ tích => giải thích về loài người, phản ánh sản xuất, đời sống xã hội.
- Văn học viết: sử thi Rama (Thái Lan), sử thi Riêm kê (Campuchia), truyện Kiều (Việt Nam)...

c) Kiến trúc và điêu khắc

**Kiến trúc:* đa dạng loại hình.

- Kiến trúc dân gian: nhà sàn thích hợp với khí hậu nóng ẩm.
- Kiến trúc tôn giáo: chùa, tháp, đền, miếu, lăng mộ, nhà thờ tôn giáo.
- Kiến trúc cung đình: hệ thống cung điện tại kinh đô (Thăng Long – VN, Ăngkor – Campuchia).

Điêu khắc

Chạm khắc hoa văn trên đồ gốm, đồ đồng (trống đồng, thạp đồng Đông Sơn)

Chịu ảnh hưởng mạnh của Ấn Độ.

=> nhiều quần thể kiến trúc, điêu khắc mang tính biểu tượng: chùa Phật Ngọc (Thái Lan), chùa Vàng (Myanmar),...

Nhận xét

Vừa tiếp thu có chọn lọc yếu tố văn hóa bên ngoài để làm phong phú thêm; đồng thời thể hiện bản sắc riêng của từng dân tộc.